



**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Licentiæ eleemosynas colligendi Form. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

consuetudinem (quæ corruptela dicenda est) palliatur, frivolum reputamus, cum in illis magis plectibilis sit offensa, per quos ad excusandas excusationes in culpis, delinquenti auctoritas usurpatur.

13 Et etiam quia talis excusatio improbat hodie à Sac. Concilio Trid. sess. 22. de Reform. cap. 1. his verbis -- statuit Sancta Synodus, ut quæ aliàs à Summis Pontificibus, & à Sac. Conc. de Clericorum vita: honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, commexationibus, choreis, aleis, lufibus, ac quibuscumque criminibus, necnon secularibus negotiis fugendis, copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem pœnis, vel majoribus arbitrio Ordinarii imponendis, observentur. Si qua verò ex eis in desuetudinem abiisse compererint, ea quamprimum in usum revocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas Deo vindicè pœnas persolvant. Cogitent igitur Episcopi, an in die iræ Domini, in qua iudicium durissimum de his, præsumt, fient, Sapient. 6. poterunt excusari.

14 CLAMOSIA, ET ILLICITA. Venatio, quæ fit Canibus, & Falconibus propriis ex voluptate, dicitur clamosa, & illicita cap. 1. & 2. de Cler. Venat. Concil. Trident. sess. 24. c. 12. de Reform. Difficile etenim est, quod hæc non sit illicita Clericis, si Canes, qui ad venandum retinentur, ex bonis Ecclesiæ nutriantur: nam cum bona Clericorum sint pauperum, aut Ecclesiæ, & consumi non possint nisi in usus pios, non erit piaculum leve si comedant bestiarum, quod Christi pauperes alere deberet, Passerin. de stat. hom. tom. 2. qu. 187. art. 2. num. 293. ubi expendit textum Evangelii Matth. 15. non est bonum sumere panem filiorum, dare Canibus.

15 LICENTIAM. Quamvis venatio, quæ fit retibus, vel laqueo moderatè, sit permiffa etiam Clericis, adhuc exigitur licentia, quia tunc causa rationalis excusat, quando fit de licentia superioris, ad quem pertinet distinguere inter casum licitum, & illicitum, cap. Consilium versic. potes, & debes de observat. jejun. Graff. dec. aur. par. 2. lib. 3. c. 17. n. 14.

16. PRO FORO EXTERNO. Quia Clerici sæpè abutuntur licentia, & se continere nesciunt intra limites moderatæ recreationis, idè Episcopus promittit, Fiscum molestias non esse illaturum in foro externo; quo verò ad illorum excessum coram Deo, se participem fieri nolle declarat.

17 GRATIS CONCEDIMUS. Licentia pro venatione licita, gratis concedenda est, neque pecunia exigenda; quoniam si maximus abusus est, & eliminandus, licentias concedendi Clericis ferendi arma, res reprehensione magis digna est, & excusationis expers, quod concedantur ad quæstum faciendum.

18 Abstineant ergo Episcopi, aliive Prælati inferiores ab hac praxi arma Clericis concedendi, quæ passim calcant disciplinam, dignitatem, & sanctitatem Ordinis Clericatus, nulli in hoc occasionem offensionis dantes, ne vituperetur eorum ministerium, populique eorum Cura commiffi (quia fragiles sunt, & inconstantes) quod quid eos in opere vident adimplere, credat esse licitum, & culpa carere; aliive, qui foris sunt, obloquentur Sacrorum Canonum sanctissimas Constitutiones esse majorum Presbyterorum purum oommentum ad scaptandum lucrum inventas: meminereque, quod argentum, & aurum non poterit liberare eos in die iræ Domini, juxta infallibile Sophoniæ vaticinium, cap. 1. & quod non est Deus quasi homo ut mentiat, ne ut filius hominis ut mutetur, Num. 23. Pascant igitur ut imperat Petrus epist. 1. cap. 5. gregem secundum Deum non turpis lucri gratia, sed voluntariè, cap. sunt in Ecclesia 1. q. 1.

Licentiæ eleemosynas colligendi.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

- 1 Collectores eleemosynarum debent esse honestæ vitæ.
- 2 Licentia eleemosynas colligendi datur non solum Hospitalibus sed etiam Confraternitatibus.

- | | |
|--|---|
| <p>3 Licentia colligendi eleemosynas non conceditur Confraternitatibus, quæ propriis redditibus onera adimplere possunt.</p> <p>4 Licentia queritandi eleemosynas per se ipsas non conceditur mulieribus conservatori.</p> <p>5 Questores eleemosynarum modo improbo, puniuntur ab Episcopo, quamvis sint Laici, & exempti.</p> <p>6 Collector eleemosynarum non debet de illis participare.</p> | <p>7 Solus Episcopus concedit licentias eleemosynas queritandi.</p> <p>8 Episcopus potest prohibere etiam mendicantibus ne querant eleemosynas, nisi licentia Superiorum per eum recognita, & approbata.</p> <p>9 Pasqualig. ad contr. de Franc. rejicitur.</p> <p>10 Episcopus potest prohibere Regularibus ne eleemosynas querant per alios, quam sui Ordinis Religiosos.</p> <p>11 Declaratur Decretum Sac. Congreg. Concilii.</p> |
|--|---|

N. Episcopus N.

UT tu, qui honestæ vitæ, probatæque pietatis existis, & ab Officialibus Hospitalis N. in quo Hospitalitas exercetur, deputatus fuisti, cum ad sustentationem confluentium peregrinorum (vel infirmorum) propriæ non suppetant facultates (si erit Confraternitas, dicatur – attentis piis operibus, quæ dicta sodalitas exercet, quorum manutentioni, & adimplemento, propriæ non suppetunt facultates, & aliundè succurri non valet) eleemosynas, & grata charitatis subsidia per totam nostram Diocesim modestè, & sine fraude, & dummodo indulgentias non publicas, Imagines Sacras, seu Reliquias non circumferas, aliove modo improbo non extorqueas, nec de illis ullo modo participes, sed in usum dictorum piorum operum integrè convertantur (de quo Nobis Officiales in visitatione, & extra constare facient) perquirere, & colligere valeas, licentiam ad... duraturam gratis concedimus. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Episcopus sive Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Episcopalis.

ADNOTATIONES.

1 HONESTÆ VITÆ. Primum requisitum personæ, cui committitur eleemosynarum collectio, est morum honestas: Aliæ autem conditiones, quæ in Formula exprimentur, sunt eadem, quæ continentur in Decreto Sacræ Congregationis Concilii super hac re emanato, ad cap. 9. sess. 21. de Reform. quod per extensum refert Gallemart. *ibidem*, & Nicol. lucub. Can. lib. 5. tit. 39. de sent. excomm. nu. 171. vers. Confraternitatibus verò, ac Gavant. in Manual. Episcoporum verb. questores nu. 8.

2 IN QUO HOSPITALITAS EXERCETUR. Quamvis regulariter

licentia eleemosynas colligendi detur solum Hospitalibus, in quibus actu hospitalitas exercetur, vel Infirmi curantur, per ea, quæ tradit Fagnan. in cap. cum ex eo num. 21. & seq. de pœnit. & remis. Hodiè tamen ubique Confraternitatibus aliisque locis piis exercentibus opera pietatis, & quæ propriis introitibus illis satisfacere non valent, conceditur, cum obligatione tamen, ut in operibus piis juxtà proprium institutum integrè eleemosynæ erogentur, & ratio Episcopo reddatur, Nicol. loco mox allegato.

3 PROPRIÆ NON SUPPETANT FACULTATES. Quando loca pia, & Confraternitates (exceptis Hospitalibus hospitalitarem exercentibus,

N 2 vel

vel infirmos curantibus) possent onera illis incumbentia adimplere, & satisfacere propriis redditibus, licentia eleemosynas quæritandi non esset concedenda: quia finis principalis talis permissionis est, ut inopiæ petentium consulatur, sicuti expressè cavetur *in cap. Cum ex eo de penit. & remiss.* Aliàs verè indigentibus hoc charitatis præsidium subtraheretur, & qui facta paupertate eleemosynas subtraxisset, ad restitutionem teneretur, *Amostaz. de caus. piis lib. 7. cap. 12. n. 19. & 25.*

4. Quòd, si inter loca pia Civitatis, vel Diœcesis indigentia, connumeretur aliquod conservatorium Virginum, aut mulierum penitentium, permitti non debet, quod per se ipsas eleemosynas quærant: quia mulierum vagatio discrimini-bus plena est, & earum fragilitas, & conditio eò periculosior fit quò liberior. Undè his permotus Gregor. XIII. *sua Constit. impressa in Bullar. novo tom. 2. la 8.* iussit quod eleemosynæ pro Monasteriis Monialium indigentium, non amplius per mulieres conversas, etiam non professas colligerentur, sed per deputatos ab Ordinariis locorum, ut pericula violandæ honestatis tollerentur, ut benè etiam observat *Tambur. de jur. Abbatiss. disp. 18. q. 2. n. 4.*

5. **MODO IMPROBO.** Puta minis, vel imprecationibus, benedictione animalium, orationibus Sanctorum ad placitum inventis, & compositis, distributione Imaginum, aut numismatum sacram, offensione privilegiorum. Si quos autem uno, vel altero ex prædictis modis, vel arte inveniat eleemosynas ex torquere, & licentia abuti, negociaque gerere, ut quæstum faciant; in eos Episcopus severè animadvertat, quamvis Laicos, & exemptos; quia potest carcere, exilio, ac etiam excommunicatione illos punire, *Clem. fin. §. Quæstores de penit. & remiss. Barbof. de Offic. Episcop. allegat. 109. numer. 12. Bellet. disquis. Cler. part. 1. tit. de favor. real. §. 5. numer. 96. Gavant. Manual. Episcop. verb. Quæstores num. 7. Nicol. in fosc. eodem verb. n. 2. & seqq.*

6. **ULLO MODO PARTICIPES.** Collector eleemosynarum non debet de il-

lis participare, ut prohibet Decretum Sacr. Congreg. Concilii, quod refert *Fagnan. in dicto cap. Cum ex eo numer. 22. de penit. & remiss.* sed aliundè illi stipendium aliquod honestum constitui debet; quatenus aliquis, qui velit suo incommodo, & expensis amore Dei hoc charitatis officium gratis impendere, non inveniatur.

7. **LICENTIAM CONCEDIMUS.** Solus Episcopus concedit licentias eleemosynas quæritandi; nec iudex, nec Magistratus, Gubernator, aut Princeps Laicus potest in hoc se ingerere, ut respondit, *Sacr. Congr. Episcop. & Regul. in Papien. 8. Novembr. 1619. & altera Concilii apud Nicol. in fosc. verb. Quæstor n. 1.*

8. Pro Regularibus verò Mendicantibus, quamvis pro Conventibus in Diœcesi existentibus licentia huiusmodi non requiratur, *Sacr. Congr. Episcop. in Casalen. 6. Octobris 1598.* Nihilominus, quia Regulares bona possidentes in communi, qui gaudent privilegio mendicantium, aliquando pauperes verè non sunt, sed possunt redditibus Conventus congruè sustentari, utpotè quia exiguus est numerus: ne eleemosynæ subtrahantur verè indigentibus, poterit Episcopus edicto, aliove modo prohibere, ne quis Religiosus eleemosynam quærat, aut petat, nisi licentia suorum superiorum obtenta exhibeatur priùs, & ab eodem Episcopo subscriptione approbetur: Et quatenus prohibitionem Episcopi huiusmodi Regulares contemnerent, carceribus eos mancipare, ut docet *Januen. in prax. capit. 57. num. 11. secundam impress. Neapol. 1662. quem sequuntur Sperell. decis. 38. num. 28. & 29. Lauret. de Franch. contro. part. 1. num. 131.*

9. Contrà quos licèt insurgat pro tuitione privilegiorum regularium, ut sæpè solet Pasqualig. *ad eundem de Franch. n. 132.* Adhuc quia iste auctor nimis fidenter in suo dicto causam propriam agendo solitarius remanet, non est curandum de illius opinione, sed tenenda est sententia *Januensis*, quam (magis veritati proximam) amplectitur illius Auctor Regularis, *Donat. prax. rer. regul. tom. 1. tit. de*

de exempt. regular. tract. 13. quest. 32. num.
15. in fin.

10. Et non solum potest Episcopus hoc Regularibus prohibere, ne privilegio Mendicantium fraude abutantur: Sed inhibere, ut eleemosynas non quærant per alios, quàm sui Ordinis Religiosos, vel Oblatos, prout pluries Sac. Congr. Concilii declaravit teste Fagnan. in cap. Tuarum n. 3. de privileg. & in dicio cap. Cum ex eo n. 30. vers. itaque de poenit. & remiss. Nicol. lucubr. Can. lib. 5. tit. 39. n. 171. vers. Item nullibi, ubi quod in hoc dispensari non possit, nisi licentia specialis Papæ concurrat, & a legat aliud Decretum.

11. Verùm cum PP. Augustiniani Terræ Mondulphi Senogallien. Diœcesis opponente Capitulo Collegiatæ dicti loci proponi curassent in Sac. Congr. Episcoporum, & Regularium Dubium -- An ipsi PP. competeret jus quæstuandi in Terra, & Territorio Mondulphi, die 17. Januarii 1692. ad relationem Eminentissimi Card. de Abdua prodit rescriptum -- Possent Regulares Mendicantes quæstare per se ipsos, & ad suam utilitatem: Per seculares autem non posse, nisi de licentia Episcopi.

12. Decretum igitur allegatum à Nicolio quo prohibetur, quod non possint Regulares dispensari, ut per alios eleemosynas quærant, nisi per Papam, videtur intelligendum universaliter; non autem localiter pro aliquo Conventu, causa rationabili concurrente, ad evitandam contrarietatem: Vel melius dicas illud intelligi debere de Regularibus Mendicantibus, qui de vera mendicitate vivunt; hoc verò secundum de Mendicantibus capacibus bonorum, & reddituum.

Licentiæ exhumandi Cadaver.

FORMULA VII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Licentia exhumandi Cadavera Clericorum pro recognitione corporis delicti est impetranda à Sac. Congregatione immunitatis.
- 2 Licentia exhumandi corpora Laicorum pro recognitione corporis delicti conceditur à solo Episcopo, quamvis reperiantur sepulta in Ecclesiis Regularium.
- 3 Licentia exhumandi Cadavera pro recognitione facienda potest ab Episcopo absolutè denegari.
- 4 Protestatio contenta in licentia Episcopi, contenta juxta dispositionem Text. in cap. Prælati de homicid. in sexto, fit ad cautelam, non ex necessitate.
- 5 Episcopus juxta opinionem D. Raynald. potest concedere licentiam, ut recognitio fiat in loco immuni non sacro.
- 6 Episcopus non potest dare licentiam Judici Laico, ut recognitio corporis delicti fiat in loco immuni, & contra sententiam Raynald. afferuntur Decreta Sac. Congregat. & n. 7. 8. & 9.
- 10 Licentia, quæ conceditur jure delegato examinandi testes in loco immuni fit cum clausula -- Dummodò vulnerator spontè se supponat examini.
- 11 Recognitio corporis delicti in persona Religiosi potest fieri à Curia Episcopali.

N. Episcopus N.

Dilecto N. Parocho Ecclesiæ N.

EXpositum Nobis fuit ex parte N. Judicis Sæcularis in præfata Ecclesia fuisse diebus elapsis tumulatum Cadaver cujusdam N. Laici violentè occisi, & pro justitiæ complemento expedire, ut illud recognoscatur, & ided petiit per Nos licentiam concedi. Nos petitioni hujusmodi in hoc casu inclinati præmissa

Monacelli Form. Pars I.

N 3 pro-